

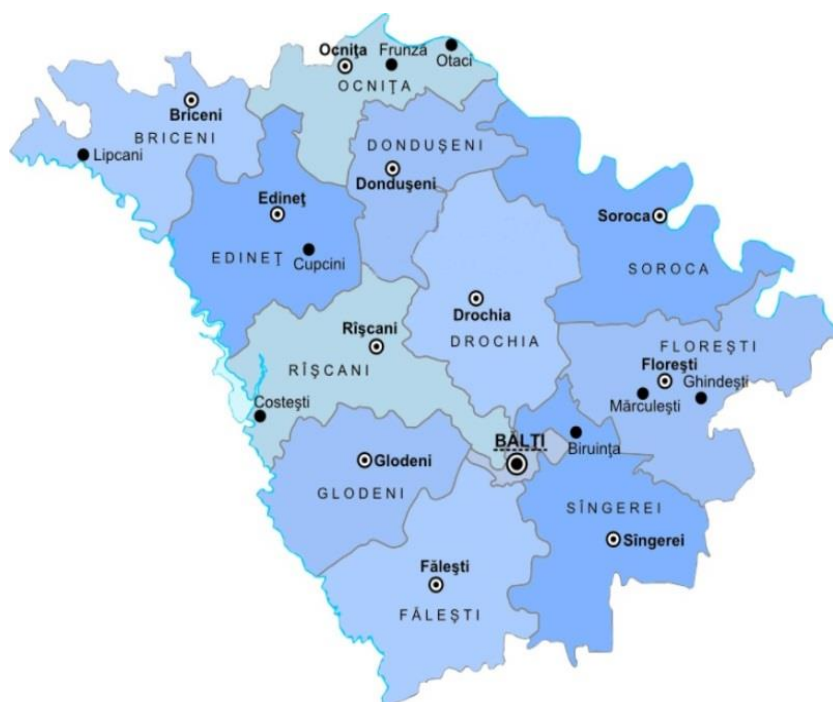
**Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și
Mediului**

AGENȚIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ NORD

R A P O R T

**privind implementarea Planului anual de implementare
al Strategiei de Dezvoltare Regională Nord
pentru anul 2017**

Bălți, 2017

CUPRINS

ABREVIERI/ACRONIME	4
SUMAR EXECUTIV	5
<i>OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE</i>	6
<u>MĂSURA 1.1</u> Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală	6
1.1.1 Implementarea proiectelor de dezvoltare regională de infrastructură	6
1.1.2 Implementarea Programului sectorial regional în domeniul DRL/MDS/AAC	7
<u>MĂSURA 1.2</u> Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS și AAC	8
1.2.1 Sensibilizarea comunităților asupra cooperării intercomunitare în domeniul MDS și AAC	8
1.2.2 Sensibilizarea comunităților asupra cooperării intercomunitare în domeniul MDS și AAC	9
<u>MĂSURA 1.3</u> Promovarea eficienței energetice	10
1.3.1 Implementarea Programului sectorial regional în domeniul EE a clădirilor publice	10
1.3.2 Implementarea Programului sectorial regional în domeniul EE a clădirilor publice	10
1.3.3 Sporirea nivelului de conștientizare și de promovare a beneficiilor utilizării surselor de energie regenerabile	10
<i>OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN REGIUNE</i>	11
<u>MĂSURA 2.1</u> Consolidarea rețelei de centre urbane	11
2.1.1 Facilitarea dezvoltării centrelor urbane cu potențial de creștere economică	11
<u>MĂSURA 2.2</u> Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri	12
2.2.1 Planificarea strategică sectorială (PRS) în domeniul dezvoltării infrastructurii de afaceri	12
2.2.2 Implementarea proiectelor de dezvoltare regională pentru dezvoltarea mediului de afaceri	12
2.2.3 Promovarea potențialului economic și investițional regional	13
<u>MĂSURA 2.3</u> Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic	16
2.3.1 Inițierea analizei situației în domeniul cercetare, inovare și transfer tehnologic din RDN	16
2.3.2 Implementarea proiectelor regionale pentru dezvoltarea domeniului cercetare, inovare și transfer tehnologic din RDN	16
2.3.3 Facilitarea parteneriatelor între mediul academic, antreprenorial și APL pentru crearea infrastructurii de cercetare și inovare	18
<u>MĂSURA 2.4</u> Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice	19
2.4.1 Inițierea planificării strategice sectoriale (PRS) în domeniul dezvoltării turismului	19
2.4.2 Promovarea potențialului turistic regional	20
<u>MĂSURA 2.5</u> Dezvoltarea performanțelor și capacităților competitive a forței de muncă din RDN	20
2.5.1 Consolidarea capacităților competitive ale capitalului uman regional	20

OBIECTIV 3. GUVERNANȚĂ ÎMBUNĂTĂȚITĂ ÎN DOMENIUL DEZVOLTĂRII REGIONALE	21
MĂSURA 3.1 Crearea și dezvoltarea instrumentelor de suport pentru procesul de dezvoltare regională	21
3.1.1 Participarea la perfectarea cadrului legislativ-normativ a politicii de dezvoltare regională	21
3.1.2 Participarea la crearea instrumentului de monitorizare a proiectelor și indicatorilor regionali	21
MĂSURA 3.2 Dezvoltarea capacităților APL în planificare, managementul proiectelor și atragerea investițiilor	21
3.2.1 Suport actorilor regionali în elaborarea proiectelor și atragerea surselor financiare pentru proiectele regionale din fondurile internaționale	21
3.2.2 Transfer de bune practici pentru actorii regionali (CRD, ADR, APL, ONG, antreprenori)	22
MĂSURA 3.3 Facilitarea dialogului între actorii regionali, interregionali și internaționali	24
3.3.1 Consolidarea relațiilor de colaborare cu partenerii de dezvoltare regionali, naționali și internaționali	24
3.3.2 Facilitarea încheierii acordurilor de parteneriatelor între ADR Nord și alte instituții regionale, naționale și internaționale	25
CONCLUZII	26
ANEXE <i>Anexa 1 Monitorizarea mijloacelor financiare în anul 2017, semestrul I</i> <i>Anexa 2 Dezvoltarea capacităților colaboratorilor ADR Nord în anul 2017, semestrul I</i> <i>Anexa 3 Lista indicatorilor de progres ai ADR Nord pentru anul 2017, semestrul I</i> <i>Anexa 4 Nota informativă privind executarea Devizului cheltuielilor de organizare și funcționare a ADR Nord pentru perioada ianuarie-iunie 2017</i> <i>Anexa 5 Executarea bugetului pe surse de finanțare ale ADR Nord în perioada ianuarie-iunie 2017</i>	

ABREVIERI ȘI ACRONIME

AAC	– Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
ADR Nord	– Agenția de Dezvoltare Regională Nord
APL	– Administrația Publică Locală
APP III	– Apel de propuneri de proiecte III
AEE	– Agenția pentru Eficiență Energetică
AITT	– Agenția pentru Inovații și Transfer Tehnologic
APP	– Agenția Proprietății Publice
BD	– Baza de Date
CCI	– Camera de Comerț și Industrie
CNCDR	– Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CPP	– Concepte de proiecte posibile
CPV	– Concepte de proiecte viabile
CR	– Consiliul Raional
CRD Nord	– Consiliul Regional pentru Dezvoltare Nord
DGDR	– Direcția Generală Dezvoltare Regională
DRL	– Drumurile Regionale și Locale
DR	– Dezvoltare Regională
DUP	– Documentul Unic de Program
EE	– Eficiența Energetică
FNDR	– Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
GIS	– Sisteme Geografice Informatice
GIZ	– Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
GL	– Grup de lucru
M&E	– Monitorizarea și Evaluarea
MDS	– Managementul deșeurilor solide
MADRM	– Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MO	– Manualul Operațional
ONG	– Organizație neguvernamentală
ODIMM	– Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
PAI	– Planul Anual de Implementare al SDR
POR Nord	– Planul Operațional al Regiunii Nord
PEBM	– Proiectul Energie și Biomasă în Moldova
PSI	– Planificare Sectorială Integrată
RDC	– Regiunea de Dezvoltare Centru
RDN	– Regiunea de Dezvoltare Nord
RDS	– Regiunea de Dezvoltare Sud
SDR Nord	– Strategia de Dezvoltare Regională Nord
SDSE	– Strategii de Dezvoltare Socio-Economice
SNDR	– Strategia Națională de Dezvoltare Regională
UAT	– Unități Administrativ Teritoriale
VARAM	– Ministerul protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Letonia
ZEL	– Zona Economică Liberă

SUMAR EXECUTIV

Prezentul Raport anual privind implementare SDR Nord 2016-2020 este elaborat pentru anul 2017 și reflectă toate activitățile desfășurate de către Agenție și alți actori regionali pentru implementarea Strategiei.

Scopul general al activităților realizate în perioada de raportare au fost facilitarea dezvoltării socio-economice durabile și echilibrate a Regiunii de Dezvoltare Nord în baza normelor și standardelor europene pentru asigurarea unui trai decent al cetățenilor.

Obiectivele principale pentru anul 2017

- Asigurarea accesului la servicii și utilități publice calitative prin implementarea proiectelor de infrastructură fizică
- Facilitarea creșterii economice sustenabile în regiune prin promovarea potențialului socio-economic al RDN și atragerea investițiilor în regiune;
- Îmbunătățirea Guvernanței în RDN

Rezultate scontate în urma implementării activităților planificate:

- 1 POR Nord 2017-2020 aprobat;
- 1 PRS în domeniul dezvoltării atractivității turistice pentru RDN aprobat;
- 1 PRS în domeniul dezvoltării infrastructurii de afaceri în RDN aprobat;
- 13 proiecte finanțate din sursele FNDR
- 5 proiecte finanțate din surse externe;
- 8 vizite de studiu desfășurate;
- 3 ședințe CRD Nord desfășurate;
- 2 acorduri de parteneriat semnate.

OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE

MĂSURA 1.1 Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală

1.1.1 Implementarea proiectelor de dezvoltare regională

➤ Implementarea proiectelor regionale de infrastructură fizică din sursele FNDR

În anul 2017 ADR Nord a avut în proces de implementare 13 proiecte finanțate din mijloacele FNDR, conform Deciziei CNCDR nr. 3/17 din 27.03.2017.

Proiecte la Obiectivul 1 Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală, nu au fost aprobate spre finanțare din mijloacele FNDR în anul 2017.

➤ Implementarea proiectelor de infrastructură cu surse externe de finanțare

Proiectele finanțate din mijloacele Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), implementate de ADR Nord:

➤ Programul: Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova

În anul 2017, ADR Nord a continuat implementarea a unui proiect finanțat din sursele Guvernului German prin intermediul GIZ, în valoare de 2446,41 mii lei conform Suplimentului nr.4 din 09.02.2016 la Acordul de finanțare nr. 81155779 din 10.12.2012 după cum urmează:

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului din sursele GIZ (mii lei)	Suma totală alocată în 2011 – 2015 (mii lei)	Alocat în 2016 (mii lei)	Valorificat în anul 2016 (mii lei)	Perioada de implementare
1.	Îmbunătățirea managementului deșeurilor solide în r. Florești	2446,41	0	2 446.41	0	2014-2017
Total proiecte finanțate din sursele GIZ		2 446.41	0	2 446.41	0	2014-2017

Proiectul „Îmbunătățirea managementului deșeurilor solide în r. Florești” a fost inițiat spre implementare în anul 2012 prin intermediul ADR Centru, unde au fost achiziționate echipamente, utilaj și construite platforme pentru colectarea deșeurilor.

Începînd cu anul 2014 acest proiect a fost preluat de ADR Nord, respectiv pentru perioada 2014-2015 nu au fost alocate mijloace financiare pentru investiția fizică, dar au fost efectuate activități de asistență tehnică. În anul 2016 conform Suplimentului nr.4 din 09.02.2016 la Acordul de finanțare nr. 81155779 din 10.12.2012 au fost alocate de către Guvernul German 110 mii euro pentru achiziționarea a 2 autospeciale de colectare a deșeurilor 7+1 m3 cu compactor. Respectiv în perioada de raportare au fost organizate procedurile de achiziție publică, iar la data de 10.06.2016 a fost semnat contractul de achiziționare a bunurilor. Precizăm că la data de 10.10.2016 autospecialele au fost

transmise beneficiarului final primăria or. Florești. Transferul mijloacelor financiare nu a fost efectuat din cauza că la data de 11 noiembrie 2016 a fost lansat de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) un proces penal contra furnizorului SRL „East-Auto-Lada”.

ADR Nord prin scrisoarea nr. 545 din 05.10.2017, trimisă în adresa SRL “East Auto Lada” (copia MADRM și GIZ) a declarat unilateral rezilierea contractului de achiziționare a autospeciălor nr. 64 din 10 iunie 2016.

Din cauza necesității organizării unei noi licitații, sursele financiare alocate pentru anul 2017, nu vor fi posibil de valorificat până la finele anului curent.

În perioada de raportare au fost elaborate planurile de implementare pentru proiectele aprobate spre finanțare. Procedurile de achiziții din cadrul proiectelor finanțate din sursele FNDR și GIZ au fost efectuate conform prevederilor legislației în vigoare și Manualului operațional al ADR.

ADR Nord a perfectat documentația standard pentru achiziția necesităților de bunuri, servicii și lucrări planificate în bugetul propriu și în bugetul proiectelor.

Pentru monitorizarea implementării proiectelor, în anul 2017 au fost utilizate următoarele instrumente:

- a. Verificarea lunară a actelor de recepție a lucrărilor prezentate;
- b. 26 vizite de lucru desfășurate la locul de implementare a proiectelor;
- c. 24 ședințe de lucru desfășurate în cadrul proiectelor în implementare.

În perioada anului 2017, ADR Nord a monitorizat 6 proiecte finalizate (finanțate din sursele FNDR) și 1 proiect finanțat din sursele Guvernului German, ce se află la etapa post – implementară. În cadrul proiectelor au fost solicitate de la beneficiari Note informative privind activitățile realizate și problemele cu care se confruntă APL în perioada post-implementară, de asemenea s-a solicitat prezentarea Planurilor de acțiuni privind asigurarea durabilității aprobate de consiliul local, pentru cele 7 proiecte finanțate din sursele FNDR.

➤ *Asigurarea transparenței procesului de implementare a proiectelor de dezvoltare regională*

În vederea asigurării transparenței procesului de realizare a proiectelor de dezvoltare regională, ADR Nord a elaborat materiale informative (comunicate și note de presă, avize), rapoarte, a organizat vizite în teren, întruniri informative, mese rotunde.

1.1.2 Implementarea Programului sectorial regional în domeniul MDS/AAC

În scopul realizării PRS în domeniile MDS este finalizat Studiul de Fezabilitate pentru Zona de MDS 8, acesta fiind inițiat la finele anului 2016. În perioada de raportare s-au desfășurat activități privind selectarea terenului pentru depozitul regional în Zona de MDS 8, astfel fiind identificat terenul

în or. Dondușeni. De asemenea au fost identificate terenurile pentru stațiile de transfer în raioanele Edineț, Briceni și Ocnîța.

La data de 21.07.2017, Consiliul Municipal Edineț urma să declare lucrările de utilitate publică, pentru construcția Stației de transfer a deșeurilor menajere solide și schimbare a destinației terenului. Majoritatea consilierilor din CM Edineț, fără să facă cunoștință cu soluțiile propuse în SF, au refuzat aprobarea procesului-verbal al comisiei de declarare a lucrărilor de utilitate publică, pentru terenul selectat de amplasare a Stației de transfer a deșeurilor menajere solide și schimbare a destinației terenului, propuse de Primarul mun. Edineț Constantin Cojocari și în aceeași ședință au luat decizia pripită, privind abrogarea Deciziei CL Edineț nr. 13/10 din 14.12.2016 „Cu privire la selectarea terenului pentru amplasarea Stației de transfer a deșeurilor menajere solide”.

Astfel, prin luarea acestor decizii, CM Edineț a pus în pericol implementarea proiectului în ZMD 8.

La 23.08.2017 deputatul în Parlamentul RM Vladimir Odnostalco s-a adresat cu o interpelare către Prim-ministrul RM, MDRC, Comisiile parlamentare și CR Dondușeni, prin care a solicitat ca să fie întreprinse măsurile necesare pentru selectarea altui teren pentru depozitul regional de deșeuri și stației de compostare a deșeurilor verzi în locul celor din Dondușeni. ADR Nord, GIZ și CR Dondușeni au adus argumente temeinice pentru păstrarea amplasamentului dat.

La 09.09.2017 în or. Dondușeni a fost organizată o acțiune de protest cu participarea unor deputați la care iarăși a fost abordată această problemă.

În lunile noiembrie – decembrie 2017, în centrele raionale Dondușeni, Edineț, Briceni și Ocnîța au avut loc consultările publice, în cadrul procedurii de evaluare a impactului de mediu (EIM) pentru zona de MDS nr. 8.

MĂSURA 1.2 Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS, AAC

1.2.1 Implementarea proiectelor regionale de infrastructură fizică din sursele FNDR

În anul 2017 ADR Nord a avut în proces de implementare 6 proiecte finanțate din mijloacele FNDR, conform Deciziei CNCDR nr. 3/17 din 27.03.2017 care se referă la *MĂSURA 1.2 Optimizarea serviciilor publice în domeniul AAC*. În context, precizăm că un proiect a fost inițiat în perioada 2014-2016, iar 5 proiecte au fost aprobate în anul 2017 după cum urmează în tabelul de mai jos:

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectul ui din sursele FNDR (mii lei)	Suma totală alocată în 2013 - 2016 (mii lei)	Alocat în 2017 (mii lei)	Necesar pentru finalizare	Perioada de implementa re/ finalizate
-----------	-----------------------	---	---	--------------------------------	---------------------------------	--

1.	Aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare a locuitorilor satelor Risipeni și Bocșa și a instituțiilor de menire social-culturală (Fălești)	11 776,07	7 848.47	3 927,65	-	2014-2017
2	Crearea condițiilor de aprovizionare cu apă potabilă locuitorilor a 15 sate din raionul Soroca	23 530,41	-	11 077,10	12 453,31	2018-2019
3	Apă pentru viață în Regiunea de Nord: raioanele Florești și Soroca	29 902,99	-	8 106,72	21 796,27	2018-2019
4	Asigurarea orașului Fălești cu apă din râul Prut 2	40 000,0	-	8 499,99	31 500,0	2018-2019
5	Apeduct Bălți-Sângerei, etapa III, și stația de tratare	39 387,0	-	17 109,07	22 277,93	2018-2019
6	Construcția sistemelor de alimentare cu apă în 10 localități din lunca râului Prut, r. Glodeni. Etapa I – comuna Cuhnești și comuna Balatina	40 000,0	-	0	40 000,0	2018-2019
Total proiecte la <u>Obiectivul 1</u> finanțate din sursele FNDR		184 596,5	7 848.47	48 720,53	128 027,51	X

În semestru II au fost organizate 3 recepții la terminarea lucrărilor la proiectele „Aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare a locuitorilor satelor Risipeni și Bocșa și a instituțiilor de menire social-culturală (rețele de apă, stația de tratare) și „Crearea condițiilor de aprovizionare cu apă potabilă locuitorilor a 15 sate din raionul Soroca” subproiectul Ocolina.

1.2.2 Sensibilizarea comunităților asupra cooperării intercomunitare în domeniul MDS și AAC

În perioada de referință au fost organizate seminare de informare cu privire la regionalizarea serviciilor publice în AAC, după cum urmează:

18.05.2017 - seminar de informare cu privire la regionalizare serviciilor publice în AAC împreună cu consultantul GIZ pentru APL-le din r-ul Fălești, prestatori de servicii și servicii desconcentrate în cadrul proiectului ”Asigurarea orașului Fălești cu apa din râul Prut 2”.

17.10.2017 - ședințe la primăria com. Parcani (r. Soroca) și s. Băhrinești (r. Florești) unde s-au informat participanții despre cooperarea intercomunitară în cadrul proiectelor AAC ”Crearea condițiilor de aprovizionare cu apă potabilă locuitorilor a 15 sate din raionul Soroca” respectiv ”Apă pentru viață în Regiunea Nord: raioanele Florești și Soroca” și necesitatea conectării la rețeaua de alimentare cu apă.

MĂSURA 1.3 Promovarea eficienței energetice în RDN

1.3.1 Implementarea proiectelor regionale de infrastructură fizică din sursele FNDR

În anul 2017, ADR Nord implementează 3 proiecte în domeniul eficienței energetice a clădirilor publice, aprobate spre finanțare din mijloacele FNDR în a. 2017 prin Decizia CNCDR din 13/17 din 15.12.2017, în total 3 proiecte indicate în tabelul de mai jos:

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului din sursele FNDR (mii lei)	Suma totală alocată în 2013 - 2016 (mii lei)	Alocat în 2017 (mii lei)	Necesar pentru finalizare	Perioada de implementare/ finalizate
1.	Asigurarea eficienței energetice a clădirii școlii-internat Sportive din satul Grimăncăuți, raionul Briceni	6 191,55	-	2 999,99	3 191,56	2018-2019
2	Creșterea indicilor de eficiență energetică a Instituției Medico-Sanitare Publice „Centrul de Sănătate Edineț”	9 692,64	-	2 541,82	7 150,82	2018-2019
3	Renovarea centrului de sănătate Drochia „Anatolie Manziuc” prin eficientizare energetică	12 766,26	-	3 419,38	9 346,88	2018-2019
Total proiecte la <u>Obiectivul 1</u> finanțate din sursele FNDR		28 650,45	-	8 961,19	19 689,26	X

1.3.2 Implementarea Programului sectorial regional în domeniul EE a clădirilor publice

În a doua jumătate al anului 2017 au fost inițiate proceduri de elaborare a temelor de proiectare pentru contractarea elaborării proiectelor tehnice pentru CPV-le dezvoltate în cadrul PRS-lui, împreună cu partenerul de dezvoltare GIZ.

1.3.3 Sporirea nivelului de conștientizare și de promovare a beneficiilor utilizării surselor de energie regenerabile

În data de 24 martie 2017, ADR Nord și Universitatea de Stat "Alecu Russo" din Bălți au semnat Acordul de constituire a Clusterului Energiei Regenerabile în Republica Moldova la Chișinău. Obiectivul principal al Clusterului Energiei Regenerabile este dezvoltarea socio-economică a

regiunilor care alcătuiesc țara prin unirea actorilor din sectorul biomasei, ca resursă de energie regenerabilă.

Membrii Clusterului sunt reprezentanți ai mediului economic, instituții de cercetare, autorități publice locale, regionale și locale, instituții financiare, camere de comerț din țară.

În data de 16-17 noiembrie 2017 s-a desfășurat primul seminar în domeniul organizării și funcționării Clusterului energie din biomasa în baza experienței din Cehia. Evenimentul a întrunit membrii clusterului pentru ca împreună cu experți internaționali să discute principalele provocări în activitatea clusterului și experiența colegilor din Cehia în vederea dezvoltării durabile a unui cluster în domeniul energie și biomasă. La fel au fost dezbătute un șir de întrebări și probleme cu care se confruntă operatorii din domeniul energie și biomasă în Republica Moldova. Evenimentul a oferit o oportunitate de comunicare constructivă în cadrul clusterului.

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN REGIUNE

MĂSURA 2.1 Consolidarea rețelei de centre urbane

2.1.1 Facilitarea dezvoltării centrelor urbane cu potențial de creștere economică

În scopul facilitării dezvoltării centrelor urbane cu potențial de creștere economică, în cadrul ADR Nord, în anul 2017, au fost desfășurate următoarele activități:

1. În perioada 07.08.2017 – 12.08.2017 a avut loc o vizită de studiu în Letonia cu tematica *”Dezvoltarea regională bazată pe politica centrelor urbane cu potențial de creștere economică”*. Vizita a fost organizată în cadrul proiectului *”Acordarea suportului pentru crearea platformei naționale de colaborare și efectuarea acțiunilor întru dezvoltarea regională și rurală”*, implementat de Latvian Rural Forum în parteneriat cu VARAM (Ministerul Mediului și Dezvoltării Regionale a Republicii Letonia), cofinanțat de Ministerul Afacerilor Externe a Letoniei. Participanții vizitei au luat parte la ședințe de lucru atât în cadrul Ministerului Mediului și Dezvoltării Regionale al Letoniei cât și în cadrul mai multor regiuni de dezvoltare din Letonia: Rezekne, Jelgava, Riebinu, Preilu, Tervetes și Dobeles.
2. A fost inițiată elaborarea analizei ex-ante pentru planificarea dezvoltării centrelor urbane cu potențial de creștere economică din RDN. În acest sens, a fost elaborat caietul de sarcini privind efectuarea analizei și a fost inițiată procedura de licitație a serviciilor pentru contractarea experților pentru elaborarea analizei. După coordonarea cu DGDR, activitatea a fost anulată din cauza insuficienței surselor financiare.
3. În anul 2017 a fost lansat proiectul *”Suport Guvernului Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a Moldovei 2016-2020 în domeniul politicii urbane și de dezvoltare urbană”* co-finanțat din fondurile programului de cooperare poloneză

pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe pentru 2017. În cadrul proiectului, în perioada 25-27 octombrie curent, a avut loc un ciclu de instruire cu tema ”*Condițiile privind planificarea și realizarea revitalizării în zonele urbane*”, unde au fost identificate centrele urbane din RDN, care vor fi beneficiari ai proiectului: Bălți, Edineț, Soroca, Ocnița, Briceni. La prima etapă au fost selectate și coordonate cu DPDR analizele socio-economice a urbelor identificate.

MĂSURA 2.2 Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri

2.2.1 Planificarea strategică sectorială (PRS) în domeniul dezvoltării infrastructurii de afaceri

În prima jumătate al anului 2017 ADR Nord a continuat procesul de elaborare a PRS în domeniul dezvoltării infrastructurii de sprijin a afacerilor în RDN. În acest sens, au avut loc două ședințe a Grupului de lucru, în cadrul cărora au fost identificate și dezvoltate ideile de proiecte posibile în domeniul infrastructurii de sprijin a afacerilor în RDN, a fost elaborat planul de acțiuni al Programului. În data de 25 mai 2017 a avut loc ședința de consultare publică a proiectului PRS în domeniul dezvoltării infrastructurii de sprijin a afacerilor, la care au participat reprezentanți ai mediului de afaceri, APL, ONG, universități, mass-media etc. Ca rezultat al analizei propunerilor și comentariilor primite în cadrul procesului de consultare publică, programul a fost aprobat prin decizia CRD Nord nr.1 din 29.06.2017.

2.2.2 Implementarea proiectelor de dezvoltare regională pentru dezvoltarea mediului de afaceri

➤ Implementarea proiectelor regionale în domeniul economic din sursele FNDR

În anul 2017, ADR Nord va continua implementarea proiectelor de dezvoltare regională, ce se referă la Obiectivul 2 *Creșterea sustenabilă a economiei în RDN*, finanțate din mijloacele FNDR, inițiate în perioada 2014-2016, conform Planurilor de implementare și un proiect nou aprobat prin Decizia CNCDR din 27 ianuarie 2017, în total 3 proiecte indicate în tabelul de mai jos:

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului din sursele FNDR (mii lei)	Suma totală alocată în 2011 – 2016 (mii lei)	Alocat în 2016 (mii lei)	Necesar pentru finalizare 2017	Perioada de implementare / finalizate
1.	Centru Creativ – Inovativ PRO Cariera (Otaci)	27 271,68	16 150,513	11 121,16	0,00	2014-2017
2	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri prin amenajarea pieței regionale angro și a	20 000,0	-	697,07	19 302,93	2017-2018

	spațiilor destinate activităților non-agricole în raionul Râșcani					
3	Facilitarea dezvoltării infrastructurii de afaceri în RDN prin consolidarea infrastructurii Parcului Industrial RAUT	20 000,0	-	0,00	20 000,0	2017-2018
Total proiecte la <u>Obiectivul 2</u> finanțate din sursele FNDP		67 271,68	16 150,513	11 818,23	39 302,93	X

➤ *Proiect în domeniul economic finanțat din sursele Guvernului Român*

Agencia de Dezvoltare Regională Nord în parteneriat cu Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului a depus Cererea de finanțare: „Crearea sistemului integrat de dezvoltare durabilă a sectorului apicol în Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova” care a fost acceptat spre finanțare din sursele Guvernului Român. Respectiv, în anul 2015 a fost inițiată implementarea proiectului dat. În anul 2016 a urmat implementarea activităților proiectului conform Planului de acțiuni.

Nr. d/o.	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului din sursele Guvernului Român, mii lei	Valorificat proiect, mii lei	Perioada de implementare
1.	Crearea sistemului integrat de dezvoltare durabilă a sectorului apicol în Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova	3 256,38	3 256,38	2015-2017

Notă: Calculat la cursul BNM din 16.11.2015 -21,45 lei

În perioada raportată în cadrul proiectului finanțat prin intermediul Guvernului României, au fost organizate și desfășurate proceduri de achiziții publice pentru achiziționarea de lucrări și utilaje pentru finalizarea Centrului apicol. De asemenea a fost inaugurat centrul apicol și organizată conferința finală a proiectului.

2.2.3 Promovarea potențialului economic și investițional regional

În vederea promovării potențialului economic regional, ADR Nord a cooperat cu partenerii regionali, naționali și internaționali pentru a identifica domeniile tangențiale de activitate al întreprinderilor din RDN ce ar provoca interes pentru investitori. În acest sens, au fost organizate un șir de evenimente de anvergură regională și națională: *Ziua Europei în RDN*, *Școala de afaceri AOAM*, etc.

Ziua Europei la Bălți a fost marcată în data de 12 mai 2017 pe Alea Clasicilor a municipiului printr-un intermezzo literar-artistic cu genericul „Prin artă - în Europa” și prin vernisarea unei expoziții de caricaturi despre nivelul de trai în Republica Moldova și cel din statele membre ale

Uniunii Europene. În paralel, a fost organizată o expoziție a meșterilor populari, iar Colegiul de Pedagogie și Muzică din Bălți a susținut un concert. La eveniment au participat șeful adjunct al Secției din cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Marco Gemmer, consulul general al României la Bălți, Excelența Sa Mihail Baciuc, reprezentanți ai Oficiului Teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți (USARB), organizației neguvernamentale „Pro-Europa” Bălți etc.

La fel, ADR Nord a colaborat cu AOAM în vederea organizării cursurilor de instruire „DriveUP AngryBusiness” și „Accesarea fondurilor nerambursabile”, ținute în cadrul proiectului „Școala de afaceri AOAM”, inițiat de Asociația Oamenilor de Afaceri din Moldova (AOAM). Aproximativ 200 de tineri antreprenori, manageri și studenți din Regiunea de dezvoltare Nord au beneficiat, în perioada 27-28 martie 2017, de consultanța experților naționali și internaționali privitor la modelul de instituire, management și provocările cu care se confruntă tinerii antreprenori când își creează propria afacere.

Proiectul „Școala de afaceri AOAM”, o premieră în Republica Moldova, urmărește dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale tinerilor care doresc să dezvolte sau să deschidă o afacere. Totodată, programul vizează impulsivarea mediului de afaceri și a spiritului antreprenorial în Republica Moldova.

Scopul principal al organizării evenimentelor descrise mai sus, este promovarea potențialului economic și investițional regional. În această ordine de idei, în cadrul evenimentelor planificate de ADR Nord se vor organiza și în continuare vizite la întreprinderi și la agenții economici din regiune precum și se va asigura participarea acestora la acțiuni ce provoacă interes pentru oamenii de afaceri.

Pe lângă evenimentele de anvergură, în perioada ianuarie-iunie 2017 au fost organizate și două conferințe de finalizare a proiectelor. În data de 16 martie 2017 a fost organizată conferința „*Guvernanta regională: principii, modele și instrumente de suport*”, aceasta marcând finalizarea proiectului-pilot „*Dezvoltarea planificării strategice în Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova*”, realizat de ADR Nord și Royal HaskoningDHV și finanțat cu aproximativ 92 de mii de euro de Guvernul Republicii Cehe prin intermediul Agenției Cehe pentru Dezvoltare. În cadrul conferinței au fost prezentate rezultatele proiectului-pilot „*Dezvoltarea planificării strategice în Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova*”, precum și publicațiile „*Manualul Strategiei de brand pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova*” și „*Manualul utilizatorului QGIS. Versiunea: 2.0*”, editate în cadrul proiectului-pilot. Totodată, au fost promovate metode moderne de planificare strategică (Sistemului Informațional Geografic [GIS] și branding-ul regional) și au fost prezentate informații relevante despre sporirea gradului de informare în privința datelor în domeniul dezvoltării regionale. Evenimentul a reunit reprezentanți ai autorităților publice centrale, locale, furnizori de date, organizații donatoare și reprezentanți ai mediului de afaceri din Republica Moldova.

În data de 26 mai 2017 a avut loc conferința de finalizare a proiectului „*Crearea sistemului integrat de dezvoltare durabilă a sectorului apicol în Regiunea de dezvoltare Nord a Republicii*”

Moldova”, totodată fiind inaugurat și primul Centru Apicol din Regiunea de Dezvoltare Nord în orașul Cupcini, raionul Edineț. După inaugurarea Centrului Apicol din Cupcini, în municipiul Edineț a avut loc un expo-târg apicol, în cadrul căruia cetățenii au putut să procure produse apicole. Începând cu anul 2014, ADR Nord a contribuit la promovarea producătorilor de miere de la nordul republicii prin organizarea, la Bălți, a trei ediții a Festivalului Mierii, în contextul Zilelor Regiunii de Dezvoltare Nord.

La fel, ADR Nord a participat la o serie de evenimente organizate de partenerii naționali, printre care menționăm Forumul Internațional de Afaceri „*Investiții și oportunități de colaborare*”, Forumul moldo-leton și Forumul Economic Regional Nord.

La Forumul Internațional de Afaceri „*Investiții și oportunități de colaborare*” din Bălți, 7 iunie 2017, au participat aproximativ 300 de agenți economici, evenimentul fiind organizat cu scopul promovării imaginii republicii la nivel internațional și a economiei autohtone drept o locație atractivă pentru dezvoltarea afacerilor și investițiilor. Forumul a găzduit un amplu program de afaceri, în cadrul căruia au fost discutate subiecte de actualitate pentru investitori. De asemenea, au fost prezentate posibilitățile investiționale în Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova, oportunitățile sectoriale etc. Totodată, au fost organizate întreveneri B2B dintre reprezentanții mediului de afaceri autohton și străin și masa rotundă „Învățământul profesional tehnic în sistem dual: experiențe, oportunități, beneficii în țările CEFTA”.

În cadrul Forumului de afaceri moldo-leton din 8 iunie 2017, la care au participat reprezentanți ai mediului public și privat din Republica Moldova și Republica Letonia, au fost explorate oportunitățile investiționale în sectoarele-cheie ale economiei din cele două țări.

Forumul moldo-leton și-a propus să creeze o platformă de comunicare și interacțiune dintre mediul de afaceri din Republica Moldova și Letonia, pentru a valorifica relațiile comercial-economice dintre cele două state, ADR Nord fiind vectorul de orientare în acest sens.

Forumul Economic Regional Nord a avut loc în data de 30 noiembrie 2017 la Edineț și a reunit investitori locali, întreprinderi active, producători și exportatori, finanțatori, asociații de business, reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, precum și alți actori regionali și naționali importanți. Organizatorii și-au propus să extindă platforma Moldova Business Week în regiuni, așa încât aceasta să ofere soluții pentru mediul de afaceri local în ceea ce privește accesarea finanțărilor, atragerea investițiilor, creșterea competitivității și a comerțului pe piețele externe.

Un domeniu mai nou în activitatea ADR Nord a constituit atragerea investițiilor străine directe și promovarea ZEL-urilor și PI din RDN către investitorii străini. Astfel, cu suportul Agenției de Dezvoltare Regională Nord, compania germană Deutsche Grundriss Romania SRL a deschis o reprezentanță în Bălți. Conform datelor furnizate de reprezentanții companiei, s-au făcut investiții în valoare de aproximativ 30.000 Euro.

ADR Nord a oferit suport companiei WMW- Production din Cehia, care propune clienților servicii complete în industria plasticului și producția derivatelor din plastic pentru piața de produse cosmetice, de birou și o gamă largă de alte produse tehnice, care intenționează să deschidă o reprezentanță în regiune.

ADR Nord a difuzat informații de interes public privind activitățile sale prin intermediul a 7 canale de comunicare. Pe site-ul oficial al ADR Nord (www.adrnord.md) și pe platforma specializată www.comunicate.md au fost publicate 167 de comunicate de presă, rapoartele de activitate semestriale/anuale, decizii și procese-verbale din cadrul celor două ședințe ordinare ale CRD Nord, precum și 38 de anunțuri / invitații și alte informații de interes public.

În 2017, pe site-ul ADR Nord, principalul instrument de comunicare, au fost înregistrate 197.860 de accesări unice și 711.781 de accesări repetate.

Relațiile cu mass-media au fost menținute prin intermediul comunicatelor de presă, rapoartelor, site-urilor oficiale gestionate de ADR Nord etc. ADR Nord a monitorizat periodic mass-media regională și națională ce relatează despre activitățile din domeniul dezvoltării regionale. În acest sens, au fost identificate și partajate în rețelele de socializare circa 325 de materiale media.

MĂSURA 2.3 Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic

2.3.1 Inițierea analizei situației în domeniul cercetare, inovare și transfer tehnologic din RDN

Întru realizarea măsurii respective, în anul de referință a fost inițiat procesul de analiză al domeniului inovațiilor și transferului tehnologic în RDN, care va sta la baza unei politici regionale privind specializarea inteligentă a RDN și va permite diagnosticarea potențialului de specializare inteligentă a economiei regionale, cu impact asupra creării de noi locuri de muncă și creștere economică.

În acest scop, a fost elaborat caietul de sarcini privind efectuarea studiului privind inovațiile și transferul tehnologic în RDN, a fost desfășurată procedura de achiziție publică a serviciului respectiv. Prin urmare, a fost contractată instituția pentru elaborarea studiului. Studiul elaborat a fost prezentat ADR Nord și membrilor CRD.

2.3.2 Implementarea proiectelor regionale pentru dezvoltarea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic în RDN

În anul 2017, ADR Nord, conform Deciziei CNCDR din 27.03.2017, implementează un proiect în domeniul dezvoltării domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic, după cum urmează în tabelul de mai jos:

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului din sursele FNDR (mii lei)	Alocat în 2017 (mii lei)	Necesar pentru finalizare 2017	Perioada de implementare / finalizate
1.	Crearea în mun. Bălți a Centrului de inovare și transfer tehnologic din RDN	11 770,99	0,00	11 770,99	2017-2018
Total proiecte finanțate din sursele FNDR		11 770,99	0,00	11 770,99	X

În cadrul proiectului a fost actualizată documentația de deviz a lucrărilor de construcție și divizate lucrările doar pentru suma solicitată din FNDR.

Conform Instrucțiunii pentru utilizatori s-a solicitat de la beneficiar decizia privind finanțarea lucrărilor suplimentare care pot apărea pe parcursul execuției lucrărilor de construcție, în vederea asigurării atingerii indicatorilor stabiliți conform cererii de finanțare.

În cadrul proiectului au fost organizate 4 ședințe de lucru cu beneficiarul proiectului, cu ieșire în teren.

De asemenea au fost elaborate documentele de inițiere a proiectului precum planul de implementare, devizul de cheltuieli pentru aprobare de către CNCDR, lista indicatorilor și pregătirea dosarului de proiect. Beneficiarul a desemnat managerul de proiect ce va fi responsabil de monitorizarea implementării proiectului în teritoriu și contrasemnarea proceselor verbale de îndeplinire a lucrărilor.

La data de 12.05.2017 a parvenit o scrisoare din partea reprezentanților Proiectului de Competitivitate Moldova, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Guvernul Suediei, unde își exprimă interesul cu privire la cofinanțarea proiectului Crearea în mun. Bălți a Centrului de inovare și transfer tehnologic (CITT) din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN).

La data de 17.05.2017 a fost organizată o vizită de lucru la Universitatea de Stat din Bălți împreună cu reprezentanții USAID în scopul delimitării lucrărilor ce pot fi finanțate de USAID și concretizării unor întrebări tehnice.

La data de 29.05.2017 reprezentanții USAID au mai făcut o vizită de lucru atât la ADR Nord cât și la Universitatea de Stat din Bălți împreună cu un expert tehnic și un consultant din Georgia care a mai implementat proiecte în domeniul inovației și transferului tehnologic. În cadrul ședinței expertizei au propus finalizarea blocului 4 și 5 (centrul este constituit din 5 blocuri, inițial fiind planificat finalizarea blocurilor 1, 2 și 3) fiind mai eficient și viabil din punct de vedere economic.

La data de 20.07.2017 a fost organizată o ședință de lucru cu participarea reprezentanților MDRC, MTIC, USAID, ADR Nord și USARB unde s-a prezentat o variantă inițială a conceptului elaborată de USAID.

În urma ședinței s-au stabilit următoarele activități în scopul implementării cu succes a proiectului dat:

- Elaborarea conceptului tehnic de proiect cu posibilitatea de vizualizare (expert USAID);
Conceptul final cu toate documentele necesare au fost prezentate către instituția de proiectare INCP URBANPROIECT.
- Semnarea memorandumului de înțelegere între partenerii proiectului (MDRC, ME, USAID, ADR Nord, USARB, primăria mun. Bălți);
Părțile implicate au analizat și au dat propuneri la proiectul memorandumului de înțelegere. Urmează USAID să remită varianta finală.
- Elaborarea schimbărilor în documentația tehnică de către instituția de proiectare INCP URBANPROIECT
La data de 22 august s-a organizat o ședința de lucru cu reprezentanții ministerului de resort, ADR Nord, USARB și instituția de proiectare Urbanproiect în scopul stabilirii activităților principale pentru efectuarea schimbărilor în documentația de proiect. Respectiv la data de 08 septembrie a fost prezentat caietul de sarcini la UrbanProiect. Urmează prezentarea ofertei financiare și soluționarea achitării pentru inițierea schimbărilor în documentația tehnică.
- Coordonarea proiectului și obținerea avizărilor de la instituțiile desconcentrate
- Elaborarea Raportului de Verificare la SSVEPC;
- Organizarea procedurilor de achiziție publică;
- Contractarea operatorului economic pentru efectuarea lucrărilor din sursele FNDR.

UrbanProiect a prezentat Beneficiarului oferta financiară pentru efectuarea modificărilor în documentația tehnică.

La moment Primăria mun. Bălți, Beneficiarul proiectului, identifică surse financiare pentru contractarea instituției de proiectare.

2.3.3 Facilitarea parteneriatelor între mediul academic, antreprenorial și APL pentru crearea infrastructurii de cercetare și inovare

În scopul facilitării creării parteneriatelor și rețelei de cercetare, ADR Nord în comun cu Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți, în data de 12 octombrie 2017, au organizat Conferința științifico-practică cu participare internațională „*Tradiție și inovare în cercetarea științifică*”, la care au participat peste 120 de reprezentanți ai mediului academic din țară și de peste hotare, instituții de cercetare, instituții publice centrale și locale, reprezentanți ai mediului de afaceri și ai sectorului asociativ. Evenimentul a cuprins două conferințe tematice: Colloquia Professorum „*Tradiție și inovare în cercetarea științifică*”, ediția a VII-a, și conferința regională cu genericul „*Competitivitate economică prin specializare regională*”.

În cadrul conferinței regionale, a fost lansat proiectul „*Un nou impuls pentru dezvoltarea afacerilor în Regiunea de Dezvoltare Nord a Moldovei*”, finanțat din sursele Guvernului Republicii Cehe. Beneficiarii acestui proiect vor fi întreprinderile mici și mijlocii (ÎMM) din Regiunea de Dezvoltare Nord. Totodată, participanții la conferința regională au aflat detalii despre proiectele „*Dezvoltarea Comunităților Rurale prin Prisma Abordării LEADER și a Grupurilor de Acțiune Locală*” și „*Facilitarea dezvoltării sectorului de lapte prin îmbunătățirea cunoștințelor și relațiilor de colaborare*”, realizate de ProCoRe.

MĂSURA 2.4 Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice

2.4.1 Inițierea planificării strategice sectoriale (PRS) în domeniul dezvoltării turismului

În scopul facilitării dezvoltării turismului în RDN, în anul 2016 ADR a fost inițiat procesul de elaborare a PRS în domeniul dezvoltării atractivității turistice a RDN. Programul a fost propus consultărilor publice la finele anului precedent. Iar la prima Ședință a CRD Nord din data de 18.01.2017, PRS în domeniul dezvoltării atractivității turistice a RDN a fost aprobat. Totodată pentru implementarea Programului sau dezvoltat 4 proiecte SOFT care au fost aplicate la fondurile UE, dintre care 2 au obținut finanțare. Proiectele în domeniul turism aplicate:

- Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre

1. *Proiect: "Promovarea turismului de festival în regiunea Mării Negre"* Obiectivul specific al programului: *Promovarea afacerilor și spiritului antreprenorial în cadrul bazinului Mării Negre*

Prioritate: Promovarea în comun a afacerilor și antreprenoriatului în sectoarele turismului și culturii.

Obiectiv general al proiectului: "Brandingul destinației / managementul reputației pentru Regiunea Mării Negre" pentru a atrage mai mulți turiști și a stimula economia locală în regiunea Mării Negre.

Obiectiv specific: "Promovarea turismului de festival în regiunea Mării Negre"

Activități principale - Analiza nevoilor și identificarea celor mai bune practici în domeniu, crearea rețelelor turistice, organizarea atelierelor de lucru regionale privind crearea și localizarea mărcilor, consolidarea capacităților, acțiuni de pilotare privind branding-ul turismului regional.

- Programul Transnațional Dunărea 2020

2. *Proiect: "Heritage and Routes Valorisation of Danube Wine Ecology by Sustainable Tourism"* ("Valorificarea patrimoniului și a traseelor ecologice a vinului Dunărean prin prisma turismului durabil").

Obiectivul principal al proiectului constituie promovarea patrimoniul vinului dunărean în vederea dezvoltării durabile și integrate a turismului în zonele rurale de-a lungul Dunării.

Principalele activități planificate în cadrul proiectului sunt următoarele:

- Campania / strategia de promovare a vinului dunărean
- Înființarea unui portofoliu comercial de tipuri de vinuri autohtone;
- Promovarea turismului vinicol și vitivinicol de-a lungul Dunării prin colaborări cu platformele și rețelele existente, precum Google, Tripadvisor, diverse bloguri etc.

Totodată, ADR Nord a obținut suport financiar din partea Guvernului Estoniei pentru implementarea a două proiecte. Primul proiect “Suport în dezvoltarea turismului rural sustenabil în RDN, Moldova” are drept obiectiv general îmbunătățirea calității vieții populației din RDN prin diversificarea activităților economice în zonele rurale și stimularea și creșterea formelor de turism rural. Valoarea totală a proiectului este de 14060 de euro.

Cel de-al doilea proiect, ”Împuternicirea femeilor și tinerilor prin creșterea abilităților și competențelor lor în domeniul designului evenimentelor rurale și ale serviciilor de ospitalitate” prevede selectarea festivalurilor rurale din RDN drept studiu de caz, organizarea auditului evenimentului și cu ajutorul experților estonieni îmbunătățirea calității organizării festivalului și marketingul acestuia. Această acțiune are drept scop asigurarea calității evenimentelor organizate, precum și promovarea evenimentelor rurale prin participarea turiștilor internaționali. De asemenea, experții vor elabora un ghid practic pentru organizatorii de evenimente și actorii implicați în proces, acesta va oferi informații cu privire la managementul evenimentelor turistice și modalitățile de promovare ale acestora.

2.4.2 Promovarea potențialului turistic regional

Pe parcursul anului de referință potențialul turistic regional a fost promovat pe paginile web a Agenției <http://adrnord.md/> și rețelele de socializare. De asemenea s-a publicat pe pagina web și harta rutelor turistice din RDN cu descrierea succintă a locațiilor turistice. Totodată s-au distribuit în rețele de socializare spoturi publicitare și filme despre obiectivele și atracțiile turistice din regiune.

În a doua jumătate al anului a fost elaborat un set de materiale de promovare a potențialului turistic al RDN, inclusiv: ”*Calendarul festivalurilor în RDN*” - promovează cultura și tradițiile în regiune; ”*Ghid turistic regional*” - conține informații despre locațiile și obiectivele turistice din regiune; ”*Bine ați venit în RDN*” - conține informație generală despre potențialul regiunii.

MĂSURA 2.5 Dezvoltarea performanțelor și capacităților competitive a forței de muncă din RDN

2.5.1 Consolidarea capacităților competitive ale capitalului uman regional

În acest sens, ADR Nord a inițiat o platformă de dialog cu managerii instituțiilor de învățământ din municipiul Bălți în vederea racordării ofertei de instruire a instituțiilor de învățământ superior și

profesional tehnic cu cererea pieței forței de muncă din Regiunea de Dezvoltare Nord. În contextul primei întruniri de acest fel, din data de 06.06.2017, în incinta ADR Nord, a avut loc o masă rotundă cu genericul „*Oportunități pentru asigurarea pieței forței de muncă regionale cu capital uman calificat*”, la care au participat reprezentanți ai Universității de Stat „Alec Russo” și directori de colegii și școli profesionale din Bălți. În cadrul întrunirii s-a convenit ca, la următoarele platforme de dialog să fie implicați și manageri de întreprinderi.

Organizarea cât și participarea specialiștilor agenției la activitățile destinate dezvoltării capacităților, au venit în susținerea procesului de perfecționare continuă a acestora și asigurarea continuității procesului de dezvoltare regională.

OBIECTIV 3. GUVERNANȚĂ ÎMBUNĂTĂȚITĂ ÎN DOMENIUL DEZVOLTĂRII REGIONALE

MĂSURA 3.1 Crearea și dezvoltarea instrumentelor de suport pentru procesul de dezvoltare regională

3.1.1 Participarea la perfectarea cadrului legislativ-normativ a politicii de dezvoltare regională

În scopul realizării obiectivelor SNDR, ADR Nord a înaintat către MADRM propuneri de modificare și completare a actelor normative în vederea îmbunătățirii și eficientizării activității instituțiilor de dezvoltare regională și implementării politicii de DR.

3.1.2 Participarea la crearea instrumentului de monitorizare a proiectelor și indicatorilor regionali

Pe parcursul anului de referință ADR Nord a elaborat propuneri privind perfecționarea mecanismului de monitorizare a politicii regionale. În acest sens, în comun cu reprezentanții MADRM și GIS, s-a participat la 3 ședințe privind sistemul de M&E bazat pe rezultate a SNDR și SDR. S-a elaborat tabelul privind corelarea documentelor strategice privind dezvoltarea regională la nivel național și regional.

Totodată s-a lucrat la actualizarea bazei de date cu indicatori regionali, care a servit drept suport elaborarea studiilor regionale și hărților tematice, precum și la actualizarea Profilului socio-economic al RDN.

MĂSURA 3.2 Dezvoltarea capacităților APL în planificare, managementul proiectelor și atragerea investițiilor

3.2.1 Suport actorilor regionali în elaborarea proiectelor și atragerea surselor financiare pentru proiectele regionale din fondurile internaționale

ADR Nord, împreună cu partenerii de dezvoltare au facilitat desfășurarea diferitor training-uri pentru APL în vederea dezvoltării capacităților în diferite domenii de intervenție ale dezvoltării regionale.

Din anul 2014, ADR Nord informează actorii regionali prin intermediul unui calendar al Apelurilor și concursurilor de propuneri de proiecte din fonduri naționale și internaționale, unde Agenția și APL-urile sunt eligibile, pentru a putea planifica din timp elaborarea eventuală a proiectelor de dezvoltare. Astfel pe parcursul anului 2017 acest calendar a fost actualizat și plasat pe pagina web a Agenției. Conceptele de proiecte noi elaborate, precum și cele din POR Nord 2017-2020 care nu au acoperire financiară sunt promovate și pe site-ul www.adrnord.md, la rubrica târg de proiecte on-line, atât în limba română cât și în limba engleză, astfel informând donatorii despre proiectele aflate în lista de așteptare pentru finanțare.

De asemenea, specialiștii ADR Nord au elaborat concepte de proiecte SOFT pentru a fi aplicate la concursurile de proiecte anunțate de către instituțiile donatoare (Guvernul României, Cehiei, Poloniei, SUA etc.). **Vezi: Anexa 2 Raportul privind instruirea în domeniul dezvoltării regionale pentru anul 2017**

3.2.2 Transfer de bune practici pentru actorii regionali (CRD, ADR, APL, ONG, antreprenori)

Un factor oportun pentru dezvoltarea capacităților membrilor CRD Nord și ADR Nord sunt vizitele de studiu atât peste hotarele țării, cât și în interiorul ei. Preluarea experienței și bunelor practici motivează și stimulează actorii regionali. Experiența partenerilor de dezvoltare ne va ajuta să sporim dezvoltarea regională și să evităm eșecurile, care pot apărea în proces.

Astfel, autoritățile locale, antreprenorii și reprezentanții societății civile din raioanele de nord ale Republicii Moldova au participat, în perioada 30 ianuarie - 3 februarie, la seminarul cu genericul „Agroturismul - soluție pentru dezvoltarea rurală a Regiunii de Dezvoltare Nord”, organizat în cadrul proiectului „Suport în dezvoltarea turismului rural sustenabil în Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova”, implementat de ADR Nord și finanțat de Guvernul Estoniei, prin intermediul Asistenței oficiale pentru dezvoltare și ajutor umanitar a Estoniei.

Pe parcursul anului 2017, au avut loc o serie de vizite, după cum urmează:

➤ **23-27 ianuarie 2017.** Directorul ADR Nord, Ion Bodrug, a efectuat o vizită de studiu în Bruxelles, în cadrul Programului Vizitatorilor Uniunii Europene (EUVP). EUVP este un program pentru profesioniștii din țările din afara UE, invitați să viziteze instituțiile europene pentru a se documenta din prima sursă în privința scopurilor, politicilor și oamenilor din UE. Programul își propune să crească înțelegerea reciprocă între profesioniștii din țările din afara UE cu omologii lor din UE. Fondat în 1974, EUVP este sponsorizat și administrat în comun de Parlamentul European și Comisia Europeană. La Bruxelles, directorul ADR Nord, Ion Bodrug, s-a întâlnit cu oficiali de la Parlamentul European și Comisia Europeană, împreună abordând un șir de subiecte ce țin, în mare parte, de implementarea politicii de dezvoltare regională în regiunile Republicii Moldova.

➤ **20-24 martie 2017.** Specialistul ADR Nord în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor, Olga Sicora, a participat într-o vizită în Estonia privind dezvoltarea politicii în domeniul aprovizionare cu apă și sanitație, precum și cadrul instituțional privind regionalizarea operatorilor ce prestează servicii AAC. În cadrul vizitei de studiu au fost consolidate cunoștințele în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație, s-a realizat schimbul de bune practici și dezvoltarea de competențe tehnice pentru elaborarea, implementarea proiectelor regionale și pentru identificarea resurselor financiare necesare implementării proiectelor cu finanțare europeană. Au fost realizate vizite la proiecte de importanță atât locală cât și regională. De asemenea s-a beneficiat de o instruire calitativă, având posibilitatea să urmărim procesul integral privind dezvoltarea infrastructurii de apă și sanitație atât la nivel teoretic, cât și practic.

➤ **3-7 aprilie 2017.** Antreprenori de la nordul Moldovei au studiat experiența Estoniei în domeniul creării și funcționării agropensiunilor. Câștigătorii Concursului pentru cele mai bune planuri de afaceri în domeniul agroturismului, desfășurat de ADR Nord în cadrul proiectului „Suport în dezvoltarea turismului rural sustenabil în Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova”, au efectuat o vizită de studiu în Estonia. Astfel, cinci actuali și viitori antreprenori din mai multe localități de la nordul Moldovei au vizitat câteva agropensiuni de succes din regiunea Pärnu, Estonia, unde au avut posibilitatea să studieze experiența estonă în domeniul creării și funcționării agropensiunilor.

➤ **25-27 aprilie 2017.** În cadrul unei vizite de studiu în Regiunea Vest a României, 2 specialiști de la ADR Nord, au studiat bunele practici privind planificarea strategică în domeniul inovării și specializării inteligente regionale, precum și familiarizarea cu practicile privind achizițiile publice, inclusiv internaționale, bazate pe prevederile Ghidului practic al procedurilor de contractare pentru acțiunile externe ale Uniunii Europene (PRAG). Această vizită s-a desfășurat în baza planului comun de activități pentru anul curent al ADR Nord Moldova și ADR Vest România.

În acest context, se mai preconizează cel puțin 4 vizite de studiu peste hotarele Republicii Moldova în țările: Letonia, Polonia, Cehia și în perioada următoare de raportare, cu scopul de transfer al bunelor practici.

➤ **07-12 august 2017.** Școala de vară din Letonia a fost organizată în cadrul proiectului ”Acordarea suportului pentru crearea platformei naționale de colaborare și efectuarea acțiunilor întru dezvoltarea regională și rurală”, implementat de Latvian Rural Forum în parteneriat cu VARAM), cofinanțat de Ministerul Afacerilor Externe a Letoniei. Vizita de lucru s-a desfășurat în

cadrul mai multor regiuni de dezvoltare din Letonia în vederea creșterii capacităților specialiștilor ADR și reprezentanților APL din Republica Moldova, delegația din RDN cifrând 8 persoane.

➤ **21-27 septembrie 2017.** S-a organizat participarea antreprenorilor din RDN la expo-târgul "Gustul Regiunilor" din Poznan, Wielkopolska și Forumul Anual al Rețelei Europene de Patrimoniu Culinar. Participarea la acest eveniment s-a efectuat în contextul bunelor relații de colaborare ale Agenției cu Oficiul Mareșalului Regiunii Wielkopolska.

➤ **24-26 octombrie 2017.** A avut loc vizita de studiu privind acumularea experienței în domeniul aplicabilității sistemului de evaluare și monitorizare în programele și proiectele din domeniul dezvoltării regionale în conformitate cu practicile Uniunii Europene (UE). Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” (MSPL), implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ);

➤ **26 noiembrie - 2 decembrie 2017.** Directorul interimar ADR Nord, dl Constantin Bândiu, a participat la vizita de studiu în Cehia, în vederea preluării experienței funcționării Clusterului Energiei din Biomasă. Experiența acumulată în timpul vizitei de studiu va fi ulterior valorificată la elaborarea strategiei și planului de activitate al Clusterului Energie din Biomasă din Republica Moldova.

Vizitele peste hotarele țării au avut scopul de a transfera bunele practici și experiența partenerilor de dezvoltare actorilor regionali din RDN și creșterea capacităților acestora.

MĂSURA 3.3 Facilitarea dialogului între actorii regionali, interregionali și internaționali

3.3.1 Consolidarea relațiilor de colaborare cu partenerii de dezvoltare regionali, naționali și internaționali

Regionali

- ✓ În vederea organizării evenimentelor de anvergură ADR Nord va colabora cu administrațiile publice locale din RDN precum și cu partenerii regionali cum ar fi: USB „A. Russo”, ZEL Bălți, CCI din RDN, Consulatul României la Bălți, ONG, etc.

Naționali

- ✓ Reieșind din faptul că ADR Nord are experiență pozitivă de colaborare cu partenerii: AITT, IEG, ODIMM, AEE, Băncile comerciale și alți partenerii naționali vor fi invitați să participe la evenimentele importante organizate de ADR Nord.
- ✓ La fel colaboratorii ADR Nord vor participa la evenimentele ce provoacă interes pentru regiune, organizate de către partenerii naționali.

Internaționali

- ✓ S-a conlucrat ADR Vest din Romania precum și cu autoritățile Regiunii Wielkopolska. Partenerii de la ADR Vest au oferit suport informațional în cadrul vizitei specialiștilor ADR Nord în România.
- ✓ În anul 2014 a fost inițiată colaborarea cu Regiunea Wielkopolska din Polonia. Cooperarea dintre regiuni a început prin implementarea unui proiect comun intitulat ” Managementul proiectului - instrument al dezvoltării locale și regionale. Experiența Regiunii Wielkopolska pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova”. Datorită rezultatelor obținute, ADR Nord împreună cu voievodatul a inițiat elaborarea unui alt proiect intitulat ” *Agroturismul ca soluție pentru dezvoltarea rurală a RDN - transferul celor mai bune practici din Regiunea Wielkopolska*” propus spre finanțare în cadrul programului Polish Aid. În pofida faptului că proiectul nu a obținut finanțare, Oficiul Mareșalului din Wielkopolska a finanțat acțiunea 4 din cadrul acestui proiect, și anume participarea reprezentanților agroturistici din RDN la târgul ”*Smaki Regionov*”(Gusturile Regiunii) din Poznan în perioada 23-26 septembrie 2017
- ✓ Cooperarea cu partenerii din Letonia a fost orientată spre realizarea activităților comune cu partenerii naționali, regionali și internaționali, în baza acordurilor de colaborare încheiate dintre APL, antreprenori, instituții de învățământ, ONG și a planurilor comune pentru a. 2017.
- ✓ ADR Nord a colaborat cu partenerii cehi în vederea implementării proiectelor.

3.3.2 Facilitarea încheierii acordurilor de parteneriatelor între ADR Nord și alte instituții regionale, naționale și internaționale

În a. 2017 a continuat facilitarea încheierii acordurilor de parteneriat între instituțiile regionale și instituțiile similare din ambele țări. De asemenea s-au desfășurat vizitele reciproce între parteneri pentru asigurarea transferului de bune practici.

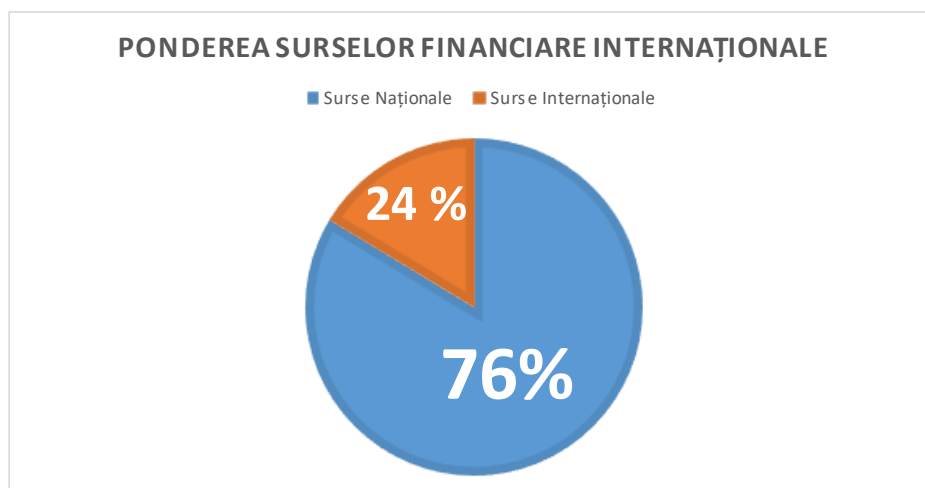
Menționăm că în decurs de toată perioada de activitate, în total, au fost încheiate 20 acorduri de colaborare dintre administrații publice locale și organizații neguvernamentale din Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova și Letonia. Cel mai recent acord de colaborare moldo-leton a fost semnat la data de 17 noiembrie 2017 în Regiunea Tervetes, Letonia între Primăria satului Sîngureni, raionul Rîșcani și Regiunea Tervetes.

CONCLUZII

Anul 2017 a fost o perioadă productivă pentru activitatea ADR Nord. Activitățile desfășurate în vederea îndeplinirii obiectivelor SDR Nord 2016-2020 au fost reflectate în Planul anual de implementarea Strategiei în anul 2017, precum și în Planul de activitate al ADR Nord pentru anul 2017.

În perioada de referință ADR Nord a avut în proces de implementare **13 proiecte finanțate din mijloacele FNDR**, precum și **5 proiecte din surse externe**: 1 proiect finanțat din sursele Guvernului German prin intermediul GIZ, 1 proiect finanțat din sursele Guvernului Român, 1 proiect finanțat din sursele Guvernului Estonia și 2 proiecte din sursele Guvernului Cehia.

Totodată, în urma evaluării proiectelor implementate în RDN, în conformitate cu obiectivele specifice SDR Nord 2016-2020, în perioada anilor 2016 – 2017, în Regiune au fost finisate **36 proiecte** în valoare totală de **96.082.663,03 lei**, din care **18.752.338,66 lei (24%) din surse internaționale**, iar **77.330.324,37 lei (76 %) - din surse bugetare naționale în afara de FNDR**.

În domeniul de intervenție **Drumuri Locale și Regionale** au fost implementate 6 proiecte în valoare totală de 23.581.480,6 lei, inclusiv: r. Rîșcani – 5 proiecte și r. Florești – 1 proiect. Ca rezultat au fost obținuți următorii indicatori:

Drum Reabilitat, km	19
Localități cu acces îmbunătățit, unități	10
Numărul Populației cu acces îmbunătățit, persoane	11611

În domeniul de intervenție **Aprovizionare cu apă și canalizare** au fost implementate 12 proiecte în valoare totală de 45 209 966,04 lei, inclusiv: r. Florești – 2 proiecte, r. Sîngerei – 3 proiecte, r. Rîșcani – 4 proiecte, r. Edineț – 2 proiecte și r. Dondușeni – 1 proiect, Ca rezultat au fost obținuți următorii indicatori:

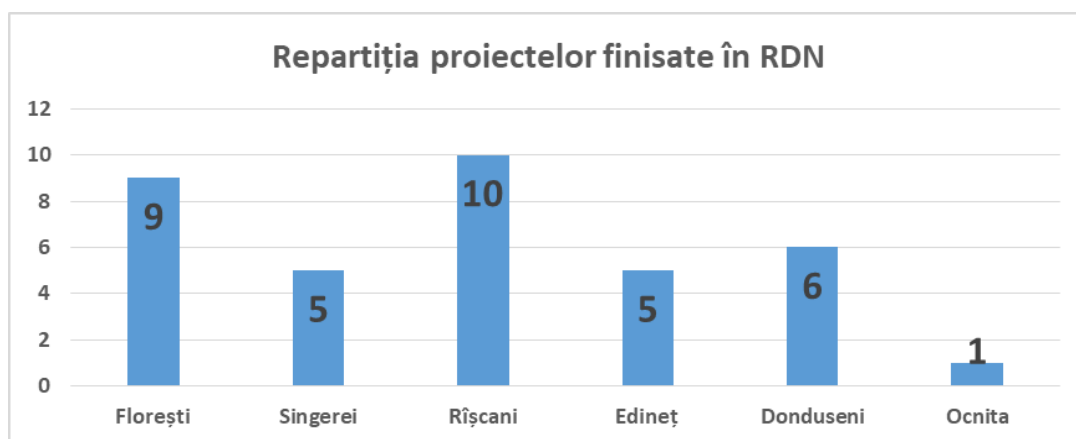
Apeduct Construit, km)	71,4
Rețele de canalizare construite, km	17,56
Localități cu acces îmbunătățit la apă, unități	16
Gospodării conectate la servicii de apă, unități	1818
Gospodării conectate la servicii de canalizare, unități	712

Un alt domeniu de intervenție este ***Eficiența energetică a clădirilor publice*** în care au fost implementate 16 proiecte în valoare totală de 27.213.816,39 lei, inclusiv în r. Florești – 6 proiecte, r. Sîngerei – 2 proiecte, r. Rîșcani – 1 proiect, r. Edineț – 2 proiecte, r. Dondușeni – 5 proiecte și r. Ocnita – 1 proiect. Ca rezultat au fost obținuți următorii indicatori :

Clădiri publice reabilite, unități	16
Numărul persoane beneficiare de condiții, persoane	1769

În domeniul ***Managementului deșeurilor solide*** a fost implementat un proiect în raionul Edineț în valoare de 77.400 lei în urmă căruia o localitate a obținut acces îmbunătățit la servicii MDS.

În raionul Briceni și municipiul Bălți nu au fost implementate proiecte care corespund obiectivelor specifice SDR Nord 2016-2020, iar raioanele Soroca, Glodeni, Drochia și Fălești nu au oferit un răspuns la solicitarea informațiilor cu privire la proiectele implementate.

Pe parcursul anului 2017, ADR Nord a desfășurat multiple activități importante în contextul dezvoltării regionale. Astfel, au fost aprobate două PRS în domeniul dezvoltării atractivității turismului în RDN și în domeniul dezvoltării infrastructurii de sprijin a afacerilor care reprezintă instrumente de planificare strategică a sectoarelor respective pentru RDN.

De asemenea pentru asigurarea dezvoltării regionale a fost aprobat Planul Operațional Regional (POR) Nord 2017-2020 care include 42 proiecte regionale.

Pe parcursul perioadei de raportare a fost asigurat secretariatul și buna organizare a 3 ședințe CRD Nord, în cadrul cărora s-au luat 15 decizii, inclusiv cele de aprobare a documentelor strategice.

Totodată, în scopul facilitării atragerii investițiilor, specialiștii ADR Nord au elaborat concepte de proiecte SOFT pentru a fi aplicate la concursurile de proiecte anunțate de către instituțiile donatoare (Guvernul României, Cehiei, Poloniei, SUA, etc.).

În vederea promovării potențialului regional, au fost consolidate relațiile cu partenerii regionali, naționali și internaționali deja existenți. A continuat colaborarea cu ADR Vest din Romania precum și cu autoritățile Regiunii Wielkopolska și cu partenerii din Letonia și Cehia.

În contextul dezvoltării și consolidării capacităților în anul 2017 au fost instruiți 19 specialiști ai Agenției, în cadrul a 31 de activități de instruire, au avut loc 8 vizite de studiu ale specialiștilor ADR Nord peste hotarele Republicii Moldova în țările: Belgia, Estonia, România, Polonia, Cehi. Totodată Regiunea a fost vizitată de o serie de actori internaționali din România, Letonia și Cehia.

Director ADR Nord

Vitalii POVONSHII

EXECUTORI:

Inga COJOCARU, șef Secție planificare strategică și programare _____

Constantin BÂNDIU, șef Secție management proiecte _____

Svetlana BAZATIN, șef Secție finanțe și achiziții _____

Maria PRISACARI, șef Secție cooperare și atragerea investițiilor _____

Ion ILIEV, jurist / specialist cadre _____

COORDONAT:

Secretarul de Stat în domeniul dezvoltării regionale și rurale **Dorin ANDROS** _____

Șef Direcție politici de dezvoltare regională: **Igor MALAI** _____

Șef Secția relații cu instituțiile de dezvoltare regională: **Eduard UNGUREANU** _____